

DZĪVE BEZ GLUTĒNA: VAI LATVIJĀ TĀ IR PILNVĒRTĪGA?

**Latvijas celiakijas pacientu biedrība “Dzīve bez glutēna”
Rīga, 2014**

KAS MĒS ESAM?

- Mēs esam **1500 bērnu** ar īpašām diētiskām vajadzībām, vecāki, **ka arī pieaugušie** ar celiakiju; **kopā Latvijā ir līdz 5000 celiakijas pacientu.**

- **Mēs:** katru dienu rūpīgi **DOMĀJAM** , ko šodien ēdīs mūsu bērns vai mēs paši;
- **Mēs:** zinam teju vai katra pārtikas produkta saturu;
- **Mēs:** varam nobraukt desmitiem kilometru bezglutēna produktu meklējumos.

Bezglutēna produktu pieejamība: Rīgā:
lielveikali, reģionos: online veikali

*Situāciju vairs
nevar salīdzināt
ar to, kas bija
pirms 3-5
gadiem: ja BG
produkti ir
pieejami ne tikai
aptiekā, bet
lieveikalā, tad tas
zīmīgi uzlabo
dzīves kvalitāti*

RĪGĀ JAU IR PIRMĀ BEZGLUTĒNA KAFEJNĪCA –
ĢERTRŪDES IELĀ 60.

VĒL LABAS ZIŅAS:

- Bērniem ar celiakiju Latvijā ir **4.lielākais pabalsts** Eiropā
- MK noteikumi **Nr. 172**: par bērnu ēdināšanu izglītības iestādēs
- Mēs uzrakstījām “**Bezglutēna ēdināšanas standartu**”: sezonas ēdienkartes + tehniskās kartes
- Esam gatavi uzsākt BG produktu **licencēšanu** Latvijā
- Marķējuma regula 1169/2011**

MŪSU PROBLĒMAS:

- Biedrība regulāri saņem **sūdzības**:
  - kļuva slikti pēc tam, kad ēsts sabiedriskās ēdināšanas iestādē, skolā vai bērnu dārzā;
  - Skolā pasniedz zupu ar makaroniem/ grūbām un iesaka tos nosmelt, “tad jau varēsi ēst”;
  - Skola vienkārši ATSAKĀS nodrošināt speciālo ēdienu, liek PIERĀDĪT, ka likums to nosaka;
  - BG ēdiens vēl joprojām NAV pieejams slimnīcās

VĒL PROBLĒMAS:

Bezglutēna ēdienkarte **nav ļoti veselīga** (gribam sierīņus un cīsiņus par katru cenu)

Ģimenēm **nav intereses par veselīgo uzturu**: sociālās problēmas

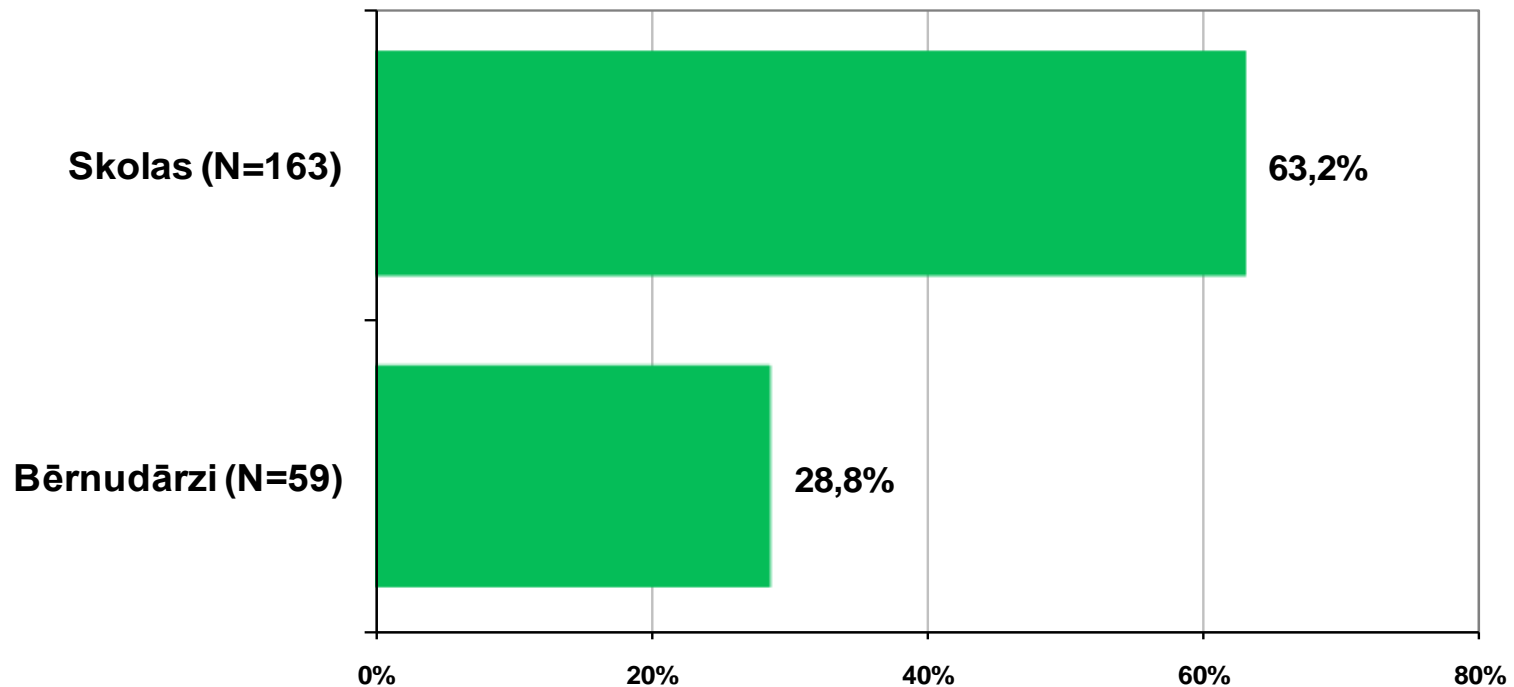
Bērnu dārzs un skola:

saldētas vistu kājas + “ķīmisko” našķu paradīze bufetē

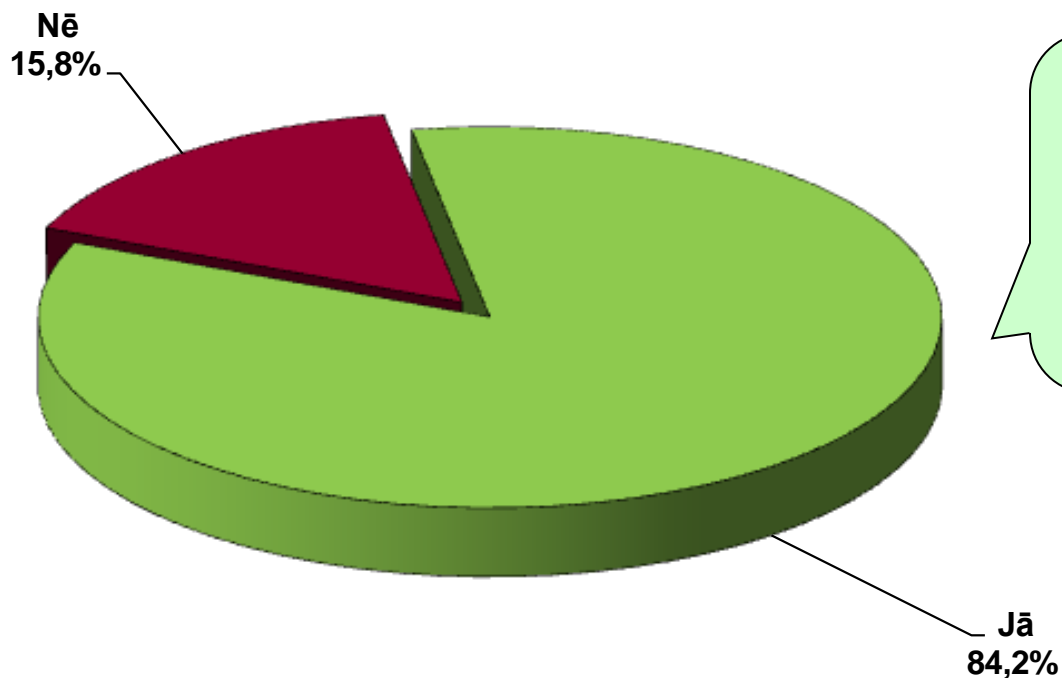
PĒTĪJUMS PAR BG ĒDINĀŠANU LATVIJAS SKOLĀS UN BĒRNU DĀRZOS - 2013

Mācās bērni ar diagnozi celiakija
(Visi aptaujas dalībnieki; N=222)

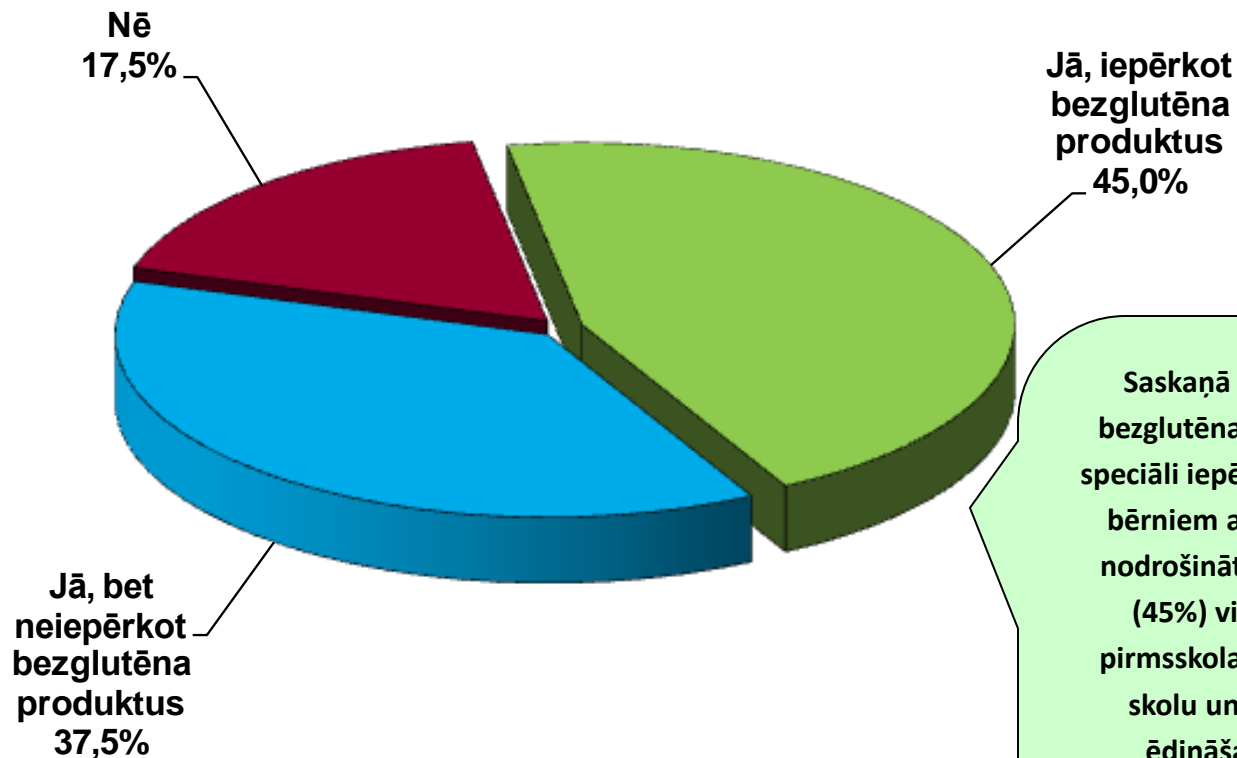

**Vai bērnu vecāki informēja skolu (bērnudārzu) par
speciālo diētu?**
(Izglītības iestādes, kurās mācās bērni ar celiakiju; N=120)

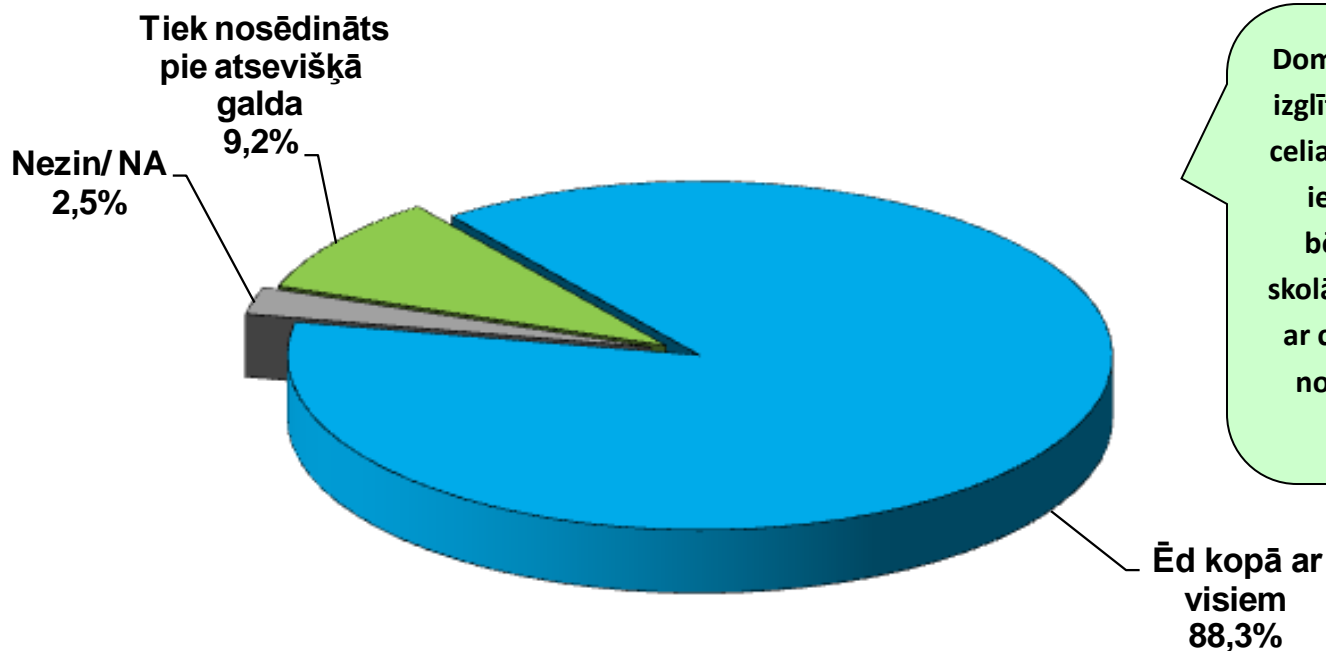
Dominējošā daļa (84,2%) bērnu ar celiakijas diagnozi vecāki informēja izglītības iestādi par speciālās bezglutēna diētas nepieciešamību.

**Vai ēdināšanas firma, ar kuru skolai ir līgums,
nodrošina bezglutēna ēdienus šiem bērniem?**
(Izglītības iestādes, kurās mācās bērni ar celiakiju; N=120)

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, bezglutēna ēdināšana pilnā apmērā, speciāli iepērkot bezglutēna produktus bērniem ar celiakijas diagnozi, tiek nodrošināta nedaudz mazāk kā pusē (45%) vispārīzglītojošo skolu un pirmsskolas izglītības iestāžu. 37,5% skolu un bērnudārzu bezglutēna ēdināšanu cenšas nodrošināt, izmantojot iestādes ēdnīcā pieejamos produktus, bet neiepērkot speciālos bezglutēna produktus. 17,5% aptaujāto izglītības iestāžu atzina, ka nenodrošina īpašu bezglutēna ēdināšanu bērniem ar celiakijas diagnozi.

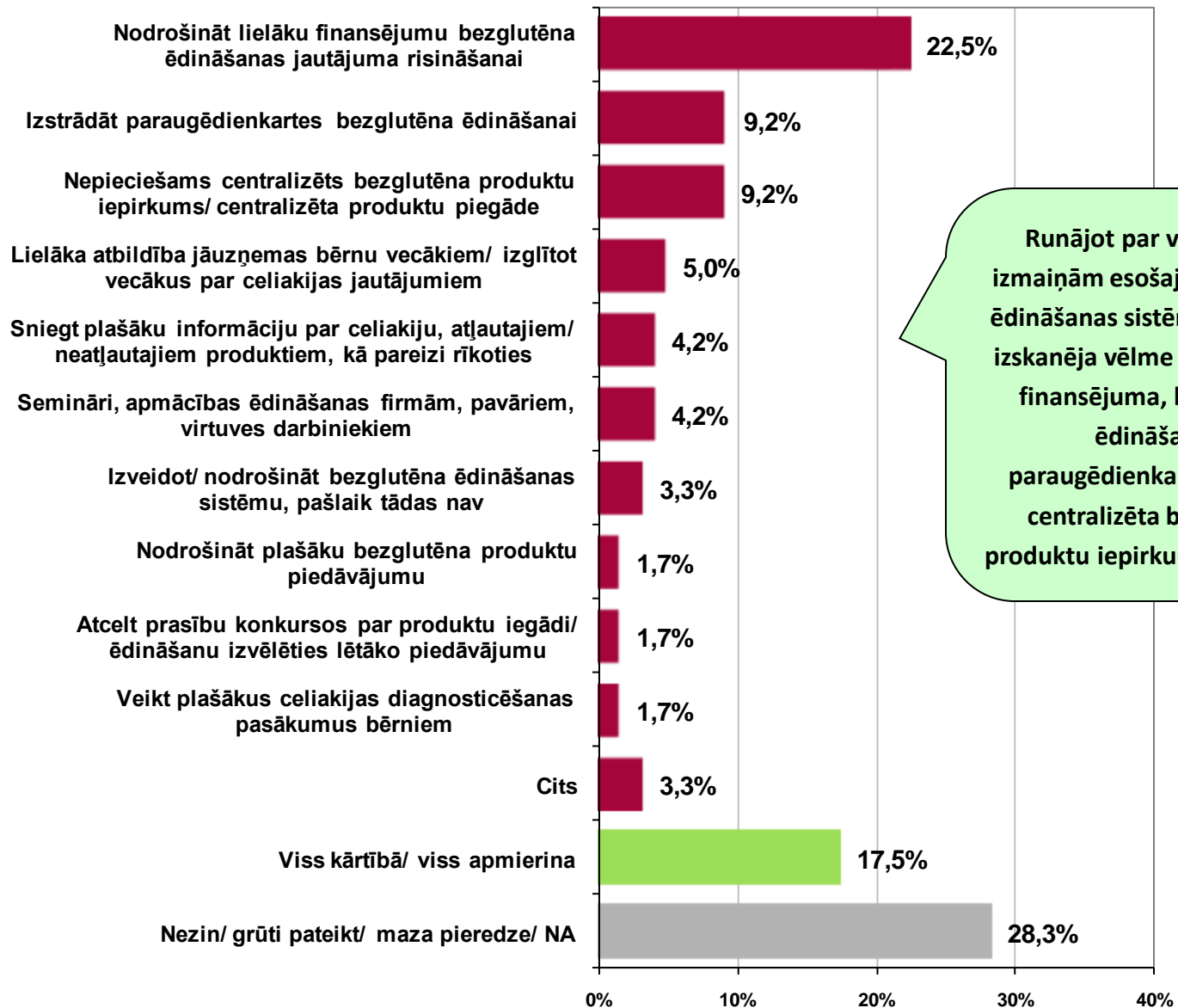
**Vai bērns ar celiakiju tiek nosēdināts pie atsevišķā
galda, vai viņš/-a ēd kopā ar visiem?
(Izglītības iestādes, kurās mācās bērni ar celiakiju; N=120)**

Dominējošā daļā (88,3%) izglītības iestāžu bērni ar celiakijas diagnozi maltīti ietur kopā ar citiem bērniem. Atsevišķās skolās, kur ir vairāki bērni ar celiakiju, viņiem tiek nodrošināts atsevišķs galds.

Ko, Jūsaprāt, vajadzētu mainīt esošajā bezglutēna ēdināšanas sistēmā?

(Izglītības iestādes, kurās mācās bērni ar celiakiju; N=120)

Runājot par vēlamajām izmaiņām esošajā bezglutēna ēdināšanas sistēmā, visbiežāk izskanēja vēlme pēc papildus finansējuma, bezglutēna ēdināšanas paraugēdienkartēm, kā arī centralizēta bezglutēna produktu iepirkuma/ apgādes.

KĀ UZTURA SPECIĀLISTI VAR MUMS PALĪDZĒT?

- Uztura speciālistiem ir jāstrādā **izglītības un ārstniecības iestādēs** kā štata darbiniekiem
- Uztura speciālistiem **jākorīgē bezglutēna diēta** katram individuāli
- Jāveido **veselīgā dzīves veida** paradumi bērnos
- Uztura speciālists var strādāt **ar restorāniem un pārtikas ražotājiem**:
“Goog Gluten -Free trend” Eiropā

Būsim priecīgi, ja jūs sadarbosieties ar “Dzīvi bez glutēna” 😊

MŪSU PRASĪBAS VARAS IESTĀDĒM:

- Pašvaldībām (=nauda) un Veselības ministrijai (=saturs) jāuzņēmās pilnā atbildība par **VESELĪGĀ un SPECIĀLĀ** uztura nodrošināšanu izglītības iestādēs;
- IZM ir jānodrošina apmācības izglītības iestāžu PAVĀRIEM – tie nedrīkst būt “bijušie sētnieki” un personas ar atkarībām! Izgl.iestādēm jāpiesaista **UZTURA SPECIĀLISTI** ēdienkaršu izstrādei;
- **Bezglutēna uzturs** bērniem ar celiakiju – ir vienīgās zāles pret šo slimību, skolās un bērnu dārzos tas ir **OBLIGĀTI jānodrošina!**
- Bezglutēna ēdiena **PAPILDU IZMAKSAS** jāsedz pašvaldībai – tie ir tikai 1500 bērnu visā Latvijā;
- Nepieciešams visaptverošs **PĒTĪJUMS** par bērnu institucionālo ēdināšanu Latvijā!

Dzīve bez glutēna

ĒSAM KOPĀ. KOPĀ VIEGLĀK

WWW.DZIVEBEZGLUTENA.LV

